У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 74125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 9. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го СІЧНЯ 1970 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 15, 1970 No. 9. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 14 січня 1970

В АМЕРИЦІ

ПРОПОНУЮТЬ ЗОРГАНІЗУВАТИ НЕЗАЛЕЖНИЙ Крайовий Центр, який вивчав би справу об'єктивности праці таких комунікаційних засобів, як преса, радіо й телевізія. Цю пропозицію ставить Крайова Комісія, яка досліджувала причини й способи запобігання заворушенням у великих містах. Цю Комісію очолював д-р Мілтон Айзенгавер, вона тепер видала 614-сторінковий звіт під заголовком „Масові засоби інформацій та вуличні заворушення". У звіті говориться про те, що преса, радіо й телевізія замало чутливі до потреб суспільства та не інформують його адекватно до тих змін, які заходять у суспільстві, що спричиняють заворушення.

БІЛЬШІСТЬ ІЗ ПОНАД 1000 НЮЙОРКСЬКИХ кредитових і фінансових директорів передбачають, що цей 1970-ий рік буде менше корисний для бизнесів в порівнянні з минулим роком. Більшість учасників зборів вірять в те, що в цьому році будуть зменшуватися прибутки, і що збільшиться число тих бизнесів, які мусітимуть збанкрутувати. 42 відсотки всіх опитуваних гадають, що збільшаться прибутки в цьому році, 34 відсотки сподіваються, що в цьому році будуть менші прибутки, і 24 відсотки передбачають, що цьогорічні прибутки будуть такі самі, як в 1969 році. Оптимістично дивляться представники таких промислів: нафтового, харчового, фармацевтичного й косметичного. Не бачать добрих прибутків в промислах: будівельного матеріялу і ювелірного.

ПРЕДСТАВНИК КРАЙОВОГО ТОВАРИСТВА для Поступу Кольорових Народів заявив, що Уряд президента Ніксона в першому році своєї праці зробив більше злого, як доброго для негрів цієї країни. Асистент виконного директора повищого Товариства д-р Джан А. Морселл, промовляючи на пресовій конференції в готелі Шератон Парк в Ню Йорку, твердив, що, як йому здається, Уряд не дуже дбає про прихильність негритянських виборців. Д-р Морселл хвалить тільки один крок президента Ніксона, корисний для негрів, а саме так званий філядельфійський плян, згідно з яким мають затруднювати негритянських робітників при федеральних будовах. Зате він уважає за шкідливі для негрів такі урядові пункти програми: 1. Номінацію судді Гейнсворта на члена Найвищого Суду. 2. Непродовження закону про громадянські права на дальших 5 років. 3. Сповільнення об'єднання шкіл. 4. Заключення контрактів із текстильними фірмами, які зберігають дискримінацію у відношенні до чорних.

У СВІТІ

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У ТАНТ ПЕРЕБУВАЄ від 2-ох тижнів в Африці в подорожі до кількох тамошніх держав, але навіть не цікавився розвитком подій, які довели до капітуляції Біяфри. Його персональний репрезентант у Нігерії, Саід Уддін Хан, знаходився від 10-ох днів в Америці „на відпочинку" і щойно, коли прийшла вістка про катастрофу Біяфри, замовив літак до Лягосу, столиці Нігерії. На території Біяфри залишилось коло 100 европейців і американців. Покищо нема з ними зв'язку.

ІЗРАЇЛЬСЬКА ПРЕСА ТАВРУЄ великодержави за упадок Біяфри і бачить у тій події науку для Ізраїлю: не покладатись на великодержави, що їх „опіка" над малими країнами зводиться до гри довкола власних матеріяльних інтересів.

З НІҐЕРІЇ ВИДАЛЕНО англійського полковника Роберта Скотта, який був військовим дорадником при високому комісарі Британії, насправді її амбасадорі, в столиці Ніґерії, Лягосі. Причина видалення — поява в лондонському „Сандей Телеграф" засекреченого стратегічного пляну офензиви проти Біяфри.

ЧЕСЬКА ПРЕСА ОПРИЛЮДНИЛА офіційну заяву міністерства внутрішніх справ ЧССР про виявлення „змови троцькістів". Чеська поліція, мовляв, знайшла докази на існування підпільних клітин змовників „з ідеями Троцького", які плянували „спровокувати політичну кризу". Та заява чеського міністерства стала сенсацією, бо під „троцькістами" розуміють в Чехії сталіністів, так само, як під „правими опортуністами" треба розуміти лібералів. Виходить, що теперішній перший секретар компартії ЧССР Густав Гусак рішив поважно боротися проти заприсяжених русофілів - сталіністів, які щораз відважніше посягали по владу.

ОРГАН ВАТИКАНУ „ОССЕРВАТОРЕ РОМАНО" ПРИНІС листа Папи Павла VI до голляндського кардинала Бернарда Альфрінка і сімох голляндських єпископів із закликом — виступити проти постанов минулотижневої Голляндської Католицької Ради, яка великою більшістю голосів засудила обов'язковий целібат. Папа називає в тому своєму листі целібат „незрівняним скарбом латинської Церкви". Католицька єрархія в Голляндії відбуде в цьому тижні свої наради у зв'язку з поглибленням дисонансів між голляндськими католиками й Ватиканом.

У ЛИВАНІ ВІДБУЛОСЯ засідання ради міністрів під головуванням президента Ливану Шарля Гелю, на якому рішено створити вздовж кордону з Ізраїлем укріплені військові оселі та узброїти й військово вишколити ціле прикордонне населення. Наскоки проти Ізраїлю арабських терористів - партизанів, які мають свій осідок в Ливані, спричинюють відплатні дії Ізраїлю проти Ливану, який таким чином опинився між молотом і ковалом.

Вояцька виставка

Клівленд (П. О.) Український Музей-Архів у Клівленді урядив в днях 27-го жовтня — 1 листопада 1969 р. вояцьку виставку для вшанування всіх формацій Українських Армій, які боролись за Виволення України. Кожна формація мала свій окремий відділ. Найкраще репрезентувалася: Українська Галицька Армія, УСС і Армія УНР. Менш експонатів було з: Гетеманської доби, УВО, УПА, Дивізії Галичина та Карпатської України. Були виставлені: відзначення, відзнаки, документи, відозви, світлини, спогади і преса. Експонати заняли три кімнати. Окремо були виставлені українські гроші. Реферат виголосив керівник Нумізматичного відділу музею проф. Микола Гнатишак.

Космічна Адміністрація сповільнює темп дослідів і звільняє 50,000 працівників

Вашингтон. — Адміністратор Крайової Аеровнатичної і Космічної Адміністрації д-р Томас Пейн повідомив, що треба буде впродовж найближчих 18-ох місяців зменшити число працівників, яке тепер становить коло 190.000 затруднених, на яких 50.000 осіб тому, що зменшується бюджет цієї Аґенції. Д-р Пейн повідомив і про те, що внаслідок менших фондів треба буде розложити давніше складену програму на довший протяг часу та відкласти плян лету астронавтів до Марса на неозначений час, продовжуючи досліди плянет за допомогою космічних кораблів, що полетять до Марса самі, без астронавтів. Д-р Пейн підкреслив, що новий бюджет на 1971 рік має мати фонди, які дозволять продовжувати працю над будовою космічної постійної лябораторії та засобів, які довозили б до неї зміну астронавтів. Теперішній бюджет для космічних дослідів становить 3,715 більйона. В найближчому фінансовому році 1971 він має бути зменшений на 165 мільйонів долярів. Цьогорічний бюджет також зменшений на 163 мільйона в порівнянні з видатками на космічні досліди в 1969 році. Відкладено на пізніше будову ракет „Сатурн 5", яку викидають в космос „Аполло". Ракета „Сатурн 5", які викидають в космос постійну космічну лябораторію.

Міні критикує Ніксона за так званий „філядельфійський плян"

Вашингтон. — Голова Американської Федерації Праці — Конгресу Індустрійних Організацій Джордж Міні твердить, що Уряд президента Ніксона використовує політику в робітничих справах для своїх політичних цілей. Міні критикує Ніксона за так званий „Філядельфійський плян", згідно з яким при урядових будовах у Філяделфії мають бути затруднені негритянські робітники та працівники так званих інших меншин. Міні, промовляючи в Крайовому Пресовому Клюбі сказав, що зорганізоване робітництво само старається про те, щоб в будівельному промислі були затруднені негритянські робітники. В дійсності спілки будівельних робітників не радо приймали в свої члени негритянських робітників. Два роки тому спілка будівельників рішила приймати в свої члени негрів, але раніше вирішила, що їх треба буде перевишколити до цієї праці. Сам Міні вперше зайняв становище в цій дразливій справі, в якій самі робітники дискримінаційно ставляться до робітників негрів і порторіканців.

Гомфрі закидає Ніксонові недостачу проникливости

Ню Йорк, Н. И. — Колишній віце-президент і кандидат на президента в 1968 році Гюберт Г. Гомфрі в інтерв'ю з кореспондентом німецького журналу „Дер Шпіґель" критикував президента Ніксона за те, що він не має „проникливости" і не може у своїй візії бачити те, що може статися в 1970 роках. Гомфрі казав, що американці воліли б тепер мати на становищі президента таку людину, як Дж. Ф. Кеннеді. Він сказав: „Я сумніваюся, чи містер Кеннеді розумівся краще на механіці федерального уряду, як містер Ніксон, але містер Кеннеді краще розумів надії й аспірації американського народу". Гомфрі оскаржує Уряд Ніксона в тому, що „не розуміє душі демократії". Ніксон, твердить Гомфрі „мандрує по обидвох боках дороги" і не здійснює виборчих обіцянок. Уряд обіцяв рівні громадянські права, але тепер сповільнює об'єднання шкіл в південних стейтах.

На першому засіданні Сенат розглядатиме законопроєкт, проти якого протестує Ніксон

Вашингтон. — Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Майк Менсфілд заявив, що на першому засіданні Сенату, що зачнеться 19-го січня, почнуться дебати над законопроєктом, що його схвалила Палата Репрезентантів, згідно з яким схвалено для Департаментів Праці та Здоров'я, Освіти й Добродійности суму 19.7 більйона долярів, на 1.1 більшу від того, що пропонував Уряд президента Ніксона. Президент заявив, що він поставить вето проти того законопроєкту, якщо його схвалить в такій самій редакції Сенат. Звичайно Конґрес не вирішує важливіших проблем перед тим, поки Президент не виголосить промови про Стан Унії, що цього року має статися 22-го січня. Сенат може закінчити акцію в справі бюджету вище згаданих Департаментів, і цим способом загострилася б ситуація між Капітолем і Білим Домом. Демократи думають про те, щоб перемогти вето Президента потрібною більшістю в обидвох Палатах Конґресу, але в це не дуже вірить навіть сам сенатор Майк Менсфілд, бо тяжче буде знайти потрібну більшість в Палаті Репрезентантів.

Свейґ і Волошин оскаржені у вимануванні грошей за протекцію в урядах

Ню Йорк. — Федеральний прокуратор окружного суду Роберт М. Морґенто повідомив, що він виготовив оскарження проти колишнього адміністративного асистента спікера Палата Репрезентантів Джана МекКормека д-ра Мартина Свейґа і проти конґресового лоббіїста Натана М. Волошина. Вони удавали, що є членами бюра МекКормека, та використовували цей факт, виробляючи різним особам протекцію в урядових аґенціях. Прокуратор Морґенто заявив, що спікер МекКормек нічого про це не знав, і тому він, може, навіть не буде покликаний на свідка на розправу, на якій жюрі розглядатиме справу цих, на широку скалю закросних обманів. Оскаржені інтервіювали за гроші в Департаментах Справедливости, Скарбу, Оборони, Праці і Пошти та навіть в урядах, що займаються покликуванням до військової служби. Нюйоркський прокуратор виготовив 24 сторінкове оскарження проти згаданих злочинців тому, що деяка частина їхньої „діяльности" відбувалася на терені міста Ню Йорку. Свейґ покликувався на те, що він працює в МекКормека, і навіть використовував телефон із бюра спікера.

СССР „прихильний" приявності ЗСА на паневропейській конференції безпеки

Москва. — Голова пресового відділу в совєтському міністерстві закордонних справ, Леонід Замятін, заявив на скликаній ним у минулий вівторок 13 ц. м. пресовій конференції, що Совєти ставляться „прихильно" до приявности З'єднаних Стейтів на запропонованій Москвою паневропейській конференції безпеки, але критикував водночас „деякі позаевропейські держави" за „ускладнювання" тієї конференції. Совєти дійсно повідомили на який тиждень перед останньою міністерською Радою Атлантійського Союзу (НАТО), що вони не мають нічого проти того, щоб у запропонованій ними паневропейській конференції взяли участь також ЗСА й Канада. На тій Раді НАТО стверджено, що західні держави в принципі схильні взяти участь у такій конференції, під умовою, що вона буде раніше добре підготована і що не обмежиться тільки до пропагандивних фраз про „співіснування", а прийме заздалегідь деякі постанови, що відпружать ситуацію і ґарантуватимуть безпеку, як ось — обопільне відтягнення частини західніх і совєтських військ з центральної Европи та поправа відносин довкола Берліну. Совєти називають це „ускладнюванням" проблеми скликання такої конференції. Замятів заявив на тій пресовій конференції тільки коротко, що відновлено совєтсько-китайські переговори в Пейпінґу. Він повторив теж критичні завваги совєтської преси на тему недавньої заяви американського секретаря оборони Мелвіна Лерда, який виявив велике дальше зброєння СССР й говорив про потребу зрівноважити те зброєння новими американськими зусиллями. Але Зам'ятін заявив, що хоч посилене американське зброєння „не поможе" американсько-совєтській конференції про редукцію стратеґічних родів зброї, проте й не перешкодить, що та конференція почнеться, як передбачено, 20 січня ц. р. у Відні.

Еґню запевняє Австралію про тривку приязнь і союз Америки

Канберра, Австралія. — Віце-президент Спіро Еґню прибув в минулий вівторок 13 січня з офіційними відвідинами до Австралії, як передостанньої з 11-ох далекосхідніх країн, що їх тепер відвідує. У заздалегідь приготованій і відчитаній ним короткій промові Віце-президент заявив між іншим: „Дозвольте, що висловлюся ясно, що всупереч багатьом різним здогадам і плітками ми не думаємо відійти з Азії і Тихого океану". Водночас Спіро Еґню прославляв Австралію за її активний спротив комуністичній загрозі на далекому Сході. Еґню згадав про „горду і чесну ролю", яку Австралія відіграла своєю активною участю у Корейській війні, у збройній боротьбі проти комуністичних партизанів на Малайському півострові і тепер у В'єтнамській війні, в якій Австралія має своїх 8.000 вояків. Еґню запевнив Австралію, що Америка „почуває собі за честь" бути приятелім і союзником Австралії. Віце-президент стрінувся в Австралії з невеличким гуртом демонстрантів, які виступали під північнов'єтнамським прапором і вигукували лайливі комуністичні фрази на адресу Америки, — та з куди численнішими проявами прихильности. Поліція арештувала кількох демонстрантів в Канберрі, але зрештою ті виступи комуністичної молоді не мали ніякого відгуку ані впливу на хід відвідин Віце-президента. З Австралії він поїде ще до Нової Зеляндії, після чого повернеться до Америки.

Сен. МекКарті конферував з делеґатами В'єтконґу й ЗСА у Парижі

Париж. — Демократичний сенатор Юджин МекКарті, який їздив до Москви й якого перед самим його відлетом відтіль прийняв на Кремлі совєтський прем'єр Алексєй Косиґін, прибув до Парижу і там перевів довгу розмову з „міністром закордонних справ" так званого підпільного комуністичного уряду у Південному В'єтнамі, панею Нгусн Ті Бінь. Після того він мав 80-хвилинну зустріч з головою американської делеґації на Паризькій конференції, амбасадором Філіпом Габібом. Зміст усіх тих розмов сенатора МекКарті покищо строго засекречений. Сенатор Юджин МекКарті кандидував на президента у виборах 1968 року, але не дістав був затвердження від Демократичної партії. Він був одним із найгостріших критиків політики президента Л. Б. Джансона супроти В'єтнаму та наполягав на негайне і беззастережне відкликання американських військ з В'єтнаму — як цього вимагають комуністи.

Ніґерія відкидає закордонну допомогу — таврує головно Папу

Ляґос, Ніґерія. — Голова Ніґерії генерал Якубу Ґовон в різкій формі в інтерв'ю через радіо відкинув пропоновану Ніґерії різними державами й міжнародними аґенціями допомогу харчами, одягами, грішми і ліками, щоб протидіяти катастрофі голоду й безмежній нужді кругло мільйона втікачів з воєнного терену Біяфри. Названий генерал особливо критикував Апостольську Столицю за її ніби підтримування Біяфри під час 30-тимісячної війни, що — твердив він — продовжило війну й терпіння народу. Крім того — Ґовон і ніґерська преса таврують Францію, Швайцарію, Португалію і Данію, як також ті африканські держави, що визнали були Біяфру, за уділювання допомоги Біяфрі, і відкинув всяку пропоновану ними допомогу. Він заявив, що Ніґерія має досить власних харчів і цілком спроможна сама спростати ситуації. Але водночас ніґерський уряд проголосив, що він прийме від закордону допомогу, якщо вона буде скерована до Ляґосу і що єдиним розподільником та диспонентом отриманої допомоги може бути тільки ніґерський уряд. Ніґерський амбасадор у Римі запротестував проти того звороту в минулонедільній промові Папи Павла VI, в якій натякалося на загрозу масових відплатних вбиств ніґерськими вояками переможених біяфрійців. Про ситуацію на охопленій війною території Біяфри нема майже ніяких відомостей. Вона — за твердженням газет — цілком хаотична. Центральний уряд Ніґерії буцім-то намагається якмога швидше наладнати там свою адміністрацію.

Московська „Литературная Газета" про „друзів і ворогів української літератури"

З підписом якогось Любіма Копіленка в московській „Литературной Газете" з 24 грудня 1969 р. з'явилася стаття під наг. „Друзі й вороги українськаї літератури". В СССР, особливо в Україні, заборонені будь-які, навіть так зв. „проґресивні", українські закордонні видання, але автор статті виявив чималу поінформованість про те, що в Мюнхені виходить журнал „Сучасність", у Парижі — газета „Українське Слово" і т. д. Таким чином, Любім Копіленко має доступ до відділу забороненої закордонної літератури в КҐБ та у МВД. З точки зору таких „літературно-мистецьких організацій" він і провадить свою критику. Розповівши нашвидку про декілька перекладів з української літератури на інші мови, що, зокрема у Франції, було здійснене з російських перекладів українських книжок, про що свідчила „Літературна Україна", автор нападає на українську спільноту в країнах вільного світу, яка читає, і на видавців, які видають різні твори сучасної української літератури. Видавці й читачі таких українських видань, або перекладів на інші мови, мали б спершу запитувати в Москві, чи можна їх видавати і читати — така головна думка, проведена в тому опусі. Л. Копіленко нападає на Видавництво і редакцію „Сучасности" за те, що „патріоти із Мюнхену якось роздобули дуже особистий „Щоденник" Василя Симоненка", і не тільки роздобули, але й видали його книжкою, як документ боротьби України проти колонізатора. „Вони намагались для своїх брудних цілей використати й вірші В. Симоненка", але, мовляв, за В. Симоненка „заступились" совєтські поети в Україні. „Литературная Газета" атакує Видавництво „Смолоскип" у Балтиморі за присвоєння імени В. Симоненка і особливо за випуск окремою книжкою віршів Ліни Костенко, хоча її в Україні режим не публікує. Нападає він і на збірник „Нова літературна хвиля на Україні", що вийшов у 1967 р. в Парижі із передмовою Е. Райса, в якій він — за словами „Литературной Газети", „пропонує вільному світові виявити тиск на Москву і таким чином „звільнити українців". Навіть поняття „українська проблема" цей російський літературознавець із Києва бере в лапки. До заслуг СССР у справі поширювання українського національного імени за кордоном Л. Копіленко зараховує не лише

(Закінчення на стор. 4-ій)

„Радянська Україна" критикує „Голос Америки"

Не маючи змоги приховати від населення, ані заглушити достатньою мірою пересилань американської урядової радіовисильні „Голос Америки" з Вашингтону, совєтська преса все частіше вдається до натягнутих коментарів на окремі програми тієї могутньої радіостанції. В числі з 7-го січня київська „Радянська Україна" помістила довгий коментар під заголовком „Як „Голос Америки" змагався з Мюнхеузеном", критикуючи програму, в якій було сказано, що в ЗСА немає великих монополій та що вони заборонені законом. Відповідає правді, що американський уряд бореться проти великих промислово-економічних об'єднань, і формально монополій не існує. У згаданій радіопрограмі було вказано й на причину неґативного ставлення Вашингтону до таких монопольних тенденцій: „бо вони ведуть до небажаної концентрації економічної могутности в одних руках". Однак, така постава уряду і його радіостанції не відповідає комуністичному „вченню" про те, що в капіталістичних країнах монополії мають сконцентрувати увесь капітал у своїх руках, а це доведе до криз і революції, якої так намарно сподіваються в Москві ось уже майже 50 років. Тому-то й виступила „Радянська Україна" та ін. совєтські газети проти радіопрограми на тему монополій. „Голос Америки" передає програми багатьма мовами, в тому й українською, але і дотепер ще не налагодив програм білоруською мовою.

Помер німецький дипломат одружений з українкою

В Бад Ґоддінґен у Західній Німеччині помер 6-го січня ц. р. Йохен фон Стехов, б. німецький амбасадор у Філіппінах, дружиною якого була від поверх тридцяти років, Оля Островська, дочка директора школи й учительки народної школи в Гисьменниці коло Станиславова. Обоє вони познайомились ще під час студентських років у Берліні. Під час гітлеризму в Німеччині Йохан фон Стехов був на деякий час звільнений з дипломатичної служби внаслідок своєї заяви, що хоче одружитися з українкою. Під час своїх дівочих років Оля Островська часто дописувала до львівського „Діла" і була загально відомою і діяльною серед української громади в Берліні, де постійно проживала від початків двадцятих років. Її рідна сестра Ярослава, дружина відомого лікаря д-ра Василя Кіналя, та брат Володимир — проживають в Америці.

ЗЕМЛЕТРУСНА КАТАСТРОФА В БАНЯ ЛУЦІ

Це залишилося з української церковці в селі Яблан біля міста Баня Луки в Юґославії після страшного землетрусу, що залишив без даху над головою та без засобів до життя тисячі українців

СВОБОДА SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Трагедія Біяфри

Капітуляція Біяфри, якою закінчилась 30-місячна збройна оборона державної самостійности цієї країни, кинула яскраве світло на відносини на чорному континенті, на суперництво колишніх колоніяльних держав і Совєтського Союзу за свої впливи в новонароджених африканських державах та на байдужність зовнішнього світу до долі народів і племен того континенту. Британія гордилася добровільним зреченням зі своїх азійських та африканських колоній і перетворенням їх у самостійні держави, що залишилися у Британському Коммонвелті з ґарантованими їй, Британії, економічними привілеями.

Нігерія, яка отримала державну самостійність 1 жовтня 1960 року, мала стати ніби зразком мудрої передбачливости колоніяльної політики: це була країна із 357.000 кв. миль території, 63-мільйоновим населенням і ніби кваліфікованим, у Британії вишколеним проводом. Але Британія, як, зрештою, й інші европейські держави, дбала у Нігерії тільки про нечисленну еліту, а не про народні маси. І тому дуже скоро виявилося, що мозаїка з круглo 250-ох племен, які заселювали простір державної Нігерії, до спільного державного життя не була підготована. Створено федерацію спершу з чотирьох, пізніше 12-ох правінцій. Але в перших же роках існування Нігерії міжплемінна заздрість і ненависть виявилися в актах індивідуального й масового терору. Обидва перші голови держави, Абукар Таффава Балева і його наступник ген. Джонсон Аґуї-Іронсі, згинули в ході кривавих державних переворотів. Внаслідок масового винищування племени ібо, яке втратило в тих масакрах круглo 40.000 осіб, Східня провінція Нігерії, де найбільше зосереджувались ібо, відкололась від федеративного зв'язку з рештою Нігерії і проголосила 30 травня 1967 державну самостійність під назвою Біяфра.

Центральний уряд Нігерії повів проти Біяфри війну, дістаючи допомогу зброєю та всіма іншими доставами від Британії і від СССР. Британія підтримала центральний уряд Нігерії і принцип її єдности з огляду на свої економічні інтереси. Большевики постачали Нігерії бомбовики і гармати, будучи принципово проти кожного національного самостійницького руху і, так само принципово, підсичуючи кожну війну і кожний розгардіяш. Об'єднані Нації, під натиском Британії і СССР, стали на становищі, що це — „внутрішня справа" Нігерії, до якої не слід „втручатися". Всі спроби посередництва, що їх вела Організація Африканських Держав, не вдавалися, бо нігерський уряд вимагав від Біяфри відречення від самостійности, а біяфрійці вважали, що їх поворот до державної єдности з рештою Нігерії буде однозначним з їх фізичним винищенням. Тому вони боролися надзвичайно хоробро і вперто: з початкових 8.000 вояків розбудували 150.000 армію, і треба було аж 30 місяців, щоб куди більша, краще озброєна армія центрального уряду Нігерії остаточно зайняла всі більші міста й останнє летовище Біяфри, примусивши її лідера Одумеґву Оюґву втекти за кордон, а його наступників скапітулювати.

Наче автоматично насуваються паралелі з українською визвольною війною. Західні альянти думали тільки про зиски з інвестованих в Росії капіталів і тому сприяли принципові російської „єдиної неділимої". Хоч на словах навіть виявляли прихильність до Української Центральної Ради, насправді не давали їй ніякої реальної допомоги, а коли Українська Народна Республіка, не діставши підтримки від Заходу, була примушена підписати Берестейський мир з Центральними державами, то альянти сприйняли це, як „ніж у спину", і дали короткозору активну допомогу — Денікінові та іншим білим російським генералам. Як утікали українські маси перед приходом большевиків, так тікали сотні тисяч біяфрійців перед приходом нігерців.

„Зразкова" держава Нігерія стала зразком хаосу й руїни. В Москві радіють капітуляцією Біяфри, як „перемогою прогресивних сил", але відбудовою зруйнованої Нігерії, зокрема її Східньої провінції, себто Біяфри, будуть займатися західні держави. Тепер ідеться про рятування мільйона біяфрійських утікачів від голодової смерти. Знавець відносин, що пише на цю тему в „НЙ Таймсі", сумнівається, чи центральній владі в Нігерії вдасться включити в сяк-так нормальне життя чотири - п'ять мільйонів виснажених і сповнених ненависти членів племени ібо, як також, чи нігерські вояки, які впродовж 30-ох місяців винищували всіх і все, що знаходили по дорозі, протягом ночі стануть у відношенні до біяфрійців „гуманними братами". Треба ґенерацій, щоб виховати маси в державному дусі, треба ґенерацій, щоб засклепилися рани після кривавих знущань. І силою зброї не можна впоїти народам братолюбія і примусити їх до гармонійного співжиття.

Роман Рахманний

УКРАЇНА НА ГРАНІ 1970 РОКУ

(1)

Стоїмо на порозі 1970 року. Кінчається перше десятиліття другої половини двадцятого століття і розпочинається нове десятиліття 1970-их років, в якому до голосу прийде нове покоління українців. Щоб успішніше накреслити проєкцію нашої спільної діяльности на ці найближчі роки, доцільно буде не лише керівникам української організованої громадськости в світі, але й кожному мислячому українцеві обміркувати становище української нації в міжнародній обстанові.

1960-ті роки позначилися в Україні помітним відродженням значної частини українських н а ц іональних сил. Молоді українці яскраво замаркували себе в галузі розвитку всеукраїнської культури і дали особливий вклад у галузі розвитку української поезії. Популярне твердження про 60 поетів шестидесятих років є, звичайно, зручним літераторським ярликом, але в ньому є теж частка правди. Навіть у другій половині XX стол. українці виявляють свою індивідуальність і національність переважно поетичними творами. Навіть в епоху освоєної атомової енерґії та польотів на Місяць поезія залишається все ще головним зв'язківцем між українцями, що живуть розділені кордонами, ідеологіями і просторами.

Звичайно, зацікавлення української молоді в 1960-их роках не обмежилися самими лише естетично - літературними питаннями. На порядок денний перед українську громадськість і чужоземну громадську думку висунено теж українську політичну, економічну і військову проблематику, а поряд з обороною прав українця на гідний розвиток власної культури й мови не занедбано оборони прав і гідности людини взагалі. Тому водночас із численними поезіями, оповіданнями, повістями й деякими кінокартинами, в яких віддзеркалено патріотичні настанови молодшого прошарку України, там появилися есеї і трактати суттєвого державницького значення для всієї української нації.

Майже всі ці писання знайшли релятивно широкий відгук у чужоземних публікаціях — в щоденній пресі, в журналах, в радіомовленні й телевізії, а зокрема в наукових періодичних виданнях. Дослідні центри при державних установах різних країн — капіталістичних і комуністичних! — занотували цю важливу дебату в українському суспільстві Української ССР та всього Совєтського Союзу як наочний вияв відродженого „українського політикуму" після десятиліть кволого культурництва.

Можна рискнути твердженням, що себевизначення українського покоління в 1960-их роках спричинилося основно до переформування світової громадської думки в різних відношеннях. Змінився бо погляд громадської думки світу на ролю панівної в СССР російської нації та на дійсні стосунки між росіянами й іншими союзними національностями. Змінився теж погляд освіченої громадськости Заходу на Україну та українців. Після опублікування нарисів В. Чорновола, есеїв В. Мороза і Св. Караванського, протестаційних послань Л. Лук'яненка та Ів. Кандиби, а особливо після видання трактату Ів. Дзюби про систему русифікування України громадськість Заходу і поінформовані кола т. зв. соціялістичних країн побачили українську націю вже як сучасну суцільну політичну одиницю — „ентіті", а не лише як „народ", атомізовану масу заляканих людських істот, що їх спостерігав безпосередньо керівний діяч і мислитель Югославії Мілован Джілас, коли проїжджав через Україну зараз після закінчення другої світової війни.

Під двома прапорами

Але якщо чужоземна громадськість помітила деякі нові властивості молодшого суспільного прошарку України 1960-их років, то й українська організована громадськість за кордоном не могла не спостерегти, що ця „відроджена політична Україна" намагається знайти собі гідне місце на міжнародних і міжнаціональних водах під дещо відмінним прапором. Прапор речників цього покоління є прапором одної з совєтських республік — Української ССР, насильно встановленої на фундаменті зруйнованої української національної д е р ж авности 1917-20 років.

Майже в усіх писаннях українські вільнодумці з УССР ретельно дотримуються не лише совєтського жарґону, але й т. зв. марксистсько-ленінського принципу в міркуваннях про будівництво чи відбудову української суверенної державности. Навіть найвдумливіші та наймужніші з них — Лук'яненко і Кандиба, що на громадське обговорення висунули конституційне право України на вихід із Совєтського Союзу, остаточно погодилися із своїми однодумцями і викреслили це питання із своєї політичної програми, як передчасне чи несвоєчасне.

Нічого дивного, що чужоземні аналітики, уважно приглядаючися цьому суспільно - політичному процесові в оживленому суспільстві зробили приблизно такі частинні висновки:

а) українська проблема в СССР є справді живою національною проблемою, але

б) її речники в Українській ССР покищо не виходять поза рамки звуженого політичного і культурного автономізму, що проявився був у 1920-их роках і був розгромлений російськими централістами в наступному десятилітті.

(Продовження буде)

Основні думки доповіді, виголошеної під час Третьої Пленарної Сесії Секретаріяту Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ) 26 грудня 1969 у Торонто, Канада.

А. Галан

ЕПОХА В ОДНОМУ ДНІ

(2)

Тільки на роботу з такою довідкою. Добиратися мені поїздом чотири доби — літера залізничного не виписали, харчів не видали й на день єдиний. Нагодували обідом востаннє й випхали з воєнного городка. Між іншим, у тридцять восьмому, на котлаській пересилці зустрів я свого колишнього ройового, теж йому десятку всунули. Так довідався від нього: і той комполку, і комісар обидва розстріляні в тридцять сьомому. Там уже були вони пролетарі чи куркулі, мали совість чи не мали... Перехрестився я й кажу: все ж є Ти на небі, Творче. Довго терпиш, та боляче б'єш".

І це двадцятидволітнє „телятко", смертельно ображене, бож не мало жадної провини, крім „неправильного" народження, пошкодувало слабшого від себе.

— „Виходжу на перон, як пасажир, солдатик. А на рейках стоїть якраз Владивосток - Москва. За окропом не черга, а валка безпорядная, одне одного казанками по головах. Крутиться дівчина в синій кохтинці з дволітровим чайником, а підступити до кип'ятильника боїться. Ноги в неї малюпусенькі, обшпарять або віддавлять. На, кажу, боханці мої потримай, а я тобі зараз окропу. Поки набрав, а вже поїзд починає сунутись. Вона боханці мої тримає, плаче, що з ними робити, чайник готова покинути. Біжи, кричу, біжи, я за тобою. Вона попереду, я слідом. Наздогнав, одною рукою підсаджую, а поїзд набирає швидкість. Я теж на підніжку. Не став мене кондуктор ані по пальцях бити, ані в груди спихати. Їхали інші вояки в вагоні, він мене з ними переплутав".

І далі розповідає бриґадир:

„Шестеро їх, дівчат, у купе закритому їхало, ленінградські студентки з практики. На столику в них маслечко та фуяслечко, плащі на гачках похитуються, валізки в чохлах. Їдуть мимо життя, семафори зелені... Поговорили, пожартували, чаю разом випили. А ви, питають, в якого вагона? Зідхнув я й признався: з такого я, дівчатка, вагона, що вам жити, а мені помирати...

Ахкали, охкали, нараджувались... Усе ж накрили мене плащами на третій полиці. До Новосибірська дотаїли, довезли. Між іншим, одному із тих дівчаток я потім на Печорі подякував. Вона в тридцятьп'ятому в кіровський потік потрапила, зовсім доходила на загальних роботах, я її в кравецьку влаштував".

Ось такими простими, але мальовничими штрихами показує Солженіцин людську долю під еґідою „робітничо-селянської" влади. В сибірському каторжному таборі, властне, цілий інтернаціонал: білоруси, поляки, латиші, росіяни, українці, кавказці, кого тільки немає! І найрізноманітніші фахи: від сірого робітника до професора високої школи, як то казали за сталінською формулою, „не зважаючи на особи".

Між іншим, у Солженіцина є здібність, властива лише великому талантові: індивідуалізувати к о ж ний персонаж. У нього скрізь живі люди, настільки живі, наче бачиш їх перед собою. Видно, що Солженіцин, якщо не володів раніше, то добре вивчив українську мову в таборі. Так, він не вкладає в уста галичанина Павла невластивий для нього „рускій язик", а від початку й до кінця дає йому можливість говорити своєю мовою.

Гуманізм С о л женіцина якраз тим і цінний, що він випливає, як природне явище чистої душі, далекої від тих „чистих душ" або „людей із чистою совістю", про яких писав совєтський трубадур Петро Вершигора.

А хто ж розпоряджається всіма тими нещасними „зеками" - в'язнями?

Це — шумовиння, пародія на людей, хабарники, садисти, без найменших ознак совісти й жалю. Наприклад, старший доглядач Волковой не забув „образи" капітана Буйновського й відправив його на десять діб до карцеру, де лід на стінах і де гарячий харч (баланда) видається лише кожного третього дня. Тут Солженіцин від себе додає:

„Десять діб! Десять діб тутешнього карцера, якщо відсидіти їх строго до кінця, — це значить на все життя здоров'я загубити. Туберкульоза, і з лікарень уже не вилізеш. А п'ятнадцять діб строгого хто відсидів — уже ті в землі сирій. Поки в бараці живеш, молись від радости й не попадайся".

На всіх сторінках твору Солженіцина червоною ниткою проходить знущання людини над людиною, оте „замилування" з її мук. „Бидло", „падло" — інших звернень у начальства до в'язнів немає. Як худобу, їх женуть до праці й назад, годують їжею менш поживною від тієї, що потрапляє тваринам, б'ють по головах, щоб не лізли без черги до кошарняної їдальні. Шукають найдрібнішого приводу, найдрібнішої зачіпки, щоб якось принизити, ущемити, додати гірку краплю в докраю гірке в'язничне життя, „заробленe" без вини, без жадного злочину.

Закінчує С о л ж еніцин свою книжку так:

„Засинав Іван Денисович цілком удоволений. За день у нього було багато успіхів: до карцеру не посадили, на соцгородок (у відкритий степ) бриґаду не вигнали, в обід він закосив (з'їв зайву) кашу, бриґадир добре закрив процентівку, стіну Іван Денисович клав весело, з ножівкою на шмоні (на перевірці) не попався, підробив увечері в Цезаря і тютюнцю купив. І не захворів, перемігся.

Минув день, нічим не затьмарений, майже щасливий. Таких днів у його „строку" від дзвоника до дзвоника було три тисячі шістсот п'ятдесят три. Із-за переступних років — три дні зайвих додавалось"...

Цей твір мусів би бути перекладений на всі мови, щоб прекраснодушні лібералі, чи „голуби" задумалися над своїми вимогами про „мир за всяку ціну", про мир із тими, які готують точнісінько такий же каторжний табір у всесвітньому маштабі, в разі їм пощастить перемогти досі ще вільну частину людства.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВСІ НА ДОПОМОГУ ЖЕРТВАМ ЗЕМЛЕТРУСУ

В одному лише числі 5-му „Свободи" з 9 січня ц. р. вміщено чотири статті, заклики і репортажі про стихійне нещастя, що навістило 26 і 27 жовтня минулого року в Югославії місто Ваня Луку та околицю. Між жертвами є щонайменше 5.000 русинів-українців.

Виглядало б, що більше про потребу допомоги цим нещасливцям писати не треба, що наші серця, сповнені любов'ю до сестер і братів по крові, заставлять усіх нас сягнути до кишень. І ми вже по цих перших закликах у нашій пресі сповнимо свій християнський і національний обов'язок, пожертвуємо по своїй змозі відповідну суму для жертв землетрусу.

Але, знаючи наші слабості, нашу часту в таких випадках забудькуватість, перевантаження працею та іншими обов'язками, мабуть, треба й ще раз на сторінках преси пригадувати про наш священний обов'язок, про некучість і невідкладність зложення пожертв.

Досвід давніх літ, коли давноосілі тут еміґранти складали поважні суми на крайові товариства і організації, а після другої світової війни допомогли нам, „новим еміґрантам", приїхати до цієї чудової країни, доказ жертвенности нашого громадянства останніх років на різні цілі дозволяє сподіватися, що спроможемося й на допомогу потерпілим від землетрусу. На щастя, комуністичний уряд Югославії не замовчує справжнього стану після тієї катастрофи і не лише сам допомагає жертвам, але й дозволяє вільному світові прийти з допомогою. Інакше, як це ділося й діється у подібних випадках в Україні.

Тож не посоромім себе, як українську спільноту у вільному світі, не виявім непрощенної байдужности та скупости і даймо нашим братам і сестрам відчути, що вони у своєму великому нещасті не осамітнені, що їм не лише спочуває українська збірнота у вільному світі, але й своєю жертвенністю хоче допомогти у відбудові їхніх мешкальних і господарських забудовань, їхніх церков та громадських будинків, щоб вони могли вести далі нормальне економічне й культурне життя.

Утрім сльози бідних дітей та їхніх зажурених батьків! Пам'ятаймо старе латинське прислів'я: „двічі дає той, хто зараз дає".

Михайло Демʼянчук

НЕДОГЛЯНУТИЙ СПІВАВТОР

У „Свободі" з 2 січня 1970 р. вміщено статтю інж. Леоніди Вертипорох п. з. „Заслужене відзначення Івана Тиктора" — з нагоди відзначення цього визначного діяча на полі української культури та засновника і керівника пресового концерну „Українська Преса" у Львові, — почесною грамотою канадійського НТШ.

Обговорюючи видавничу діяльність І. Тиктора, автор статті подає помилково як співавтора збірної праці „Історія Українського Війська" (Львів 1936, ст. 568, наклад 12 тис. прим.) ген. М. Капустянського, — пропустивши одночасно мою скромну особу. За це не маю претенсії, одначе треба більше уважати, коли перелічується поіменно авторів. Авторами цієї праці були Іван Крип'якевич, Богдан Гнатевич, Антін Крезуб (Осип Думін), Зенон Стефанів і Святослав Шрамченко.

В другому в и д а н н і „І.У.В." (Вінніпеґ, 1953) вміщено без змін перше львівське видання і додано ще доповнення ген. М. Капустянського, Л. Шанковського, С. Росохи, М. Левицького і С. Шрамченка.

Це друге видання я одержав від видавця з дедикацією: „ВШ. П. Зенонові Стефанову, співавторові цієї книги — з пошаною Іван Тиктор, видавець, 1953 р.".

Зенон Стефанів

Нюарк

ПРО „ПЕРШУ ШКОЛУ" І ПРО „СТУДЕНТІВ"

У „Свободі" з 26-го грудня м. р. на стор. 3-ій був уміщений допис В. Несторовича „Перше десятиріччя одинокої української вищої школи у ЗСА". До цього допису слід дати три поправки: Школа, про яку мова, охоплює кляси від 9-ої до 12-ої, отже є середня, а не висока школа. Друга — ця школа не одинока у ЗСА, бо подібна існує при катедрі св. Юра в Ню Йорку. І третя — молодь, що вчиться у цій школі, автор називає студентами. Студенти — це ті, що студіюють на рівні університету, чи коледжу.

Ф. Лукіянович

Філядельфія

ПРО АРАБІВ

У „Свободі" з 6 січня в статті „У незгоді арабів — сила жидів", очевидно, трапилася помилка, бо, навіть беручи приблизно кількість населення 14 держав Арабської Ліґи, воно становить біля 90,000,000 (згідно з „The World Almanac"), а не 11,870,000, як це подано у „Свободі".

В. Іванко

Ґлендейл, Н. Дж.

Інж. Степан Семко

ПАРК „СОФІЇВКА" В УМАНІ

(1)

Як та хмара, гайдамаки
Умань обступили
Опівночі; до схід сонця
Умань затопили . . .

Щоб український читач добре пізнав місто Умань з його сусідніми місцевостями та з часами польського панування на Україні, автор цієї статті радить прочитати перед прочитанням і після прочитання цієї статті славетний твір Т. Шевченка „Гайдамаки". Тоді напевно почуватиме себе духово дуже багатим та гордим з того, що він — українець.

Болгарською мовою появилася в Софії 1962 року надзвичайно вартісна книга „Паркове і красивдне мистецтво" пера Любена Ів. Стойчева і того самого року її перекладено на російську мову. В цьому творі описано найкращі парки світу, а також парки в Україні, серед яких найбільшим є „Софіївка" в Умані.

На підставі поданої там літератури мені вдалося перестудіювати деяких авторів, які писали про „Софіївку" дуже вартісні твори українською і іншими мовами. Як мало знаходимо в нашій еміґраційній літературі відомостей про скарби, багатства і красу України!

У цій короткій статті хочу познайомити читачів з прекрасним Уманським парком. Може дехто з туристів, що їдуть в Україну, зможе побачити цей парк і описати нам його сучасний стан.

Історія „Софіївки"

Після зруйнування Запорізької Січі закріпачення українського населення щораз більше зростало. Територію України Москва населювала своїми магнатами-поміщиками, приділюючи їм величезні земельні простори, а відвічних - природних власників тієї землі, українських селян, безправно передаючи тим зайдам як живий робочий інвентар. Видана Катериною II 21 квітня 1785 р. „Жалованная грамота дворянству" забезпечувала право кожному московському, польському чи німецькому магнатові трактувати українського селянина як приватну власність.

Тодішній „золотий вік дворянства" характеризувало невпинне стремління магнатів нагромаджувати багатства і розкошувати. Гордість, блиск цих „принагідних аристократів" виявлялись у різних зовнішніх формах. Саме тому скрізь по поневоленій Україні будували вони руками своїх нових рабів палати, замки, сади і парки. Для цього наймали вони також місцевих або чужинецьких спеціялістів — архітектів, інженерів, скульпторів. Будова парків була виявом тодішньої модерної епохи в Европі. Можна сказати, що все жило тоді під впливом „паркоманії".

Будовалося парки і на Лівобережній Україні: для Розумовських — у Почепі і в Батурині, для Румянцева-Задунайського — у Вишенках, Кочурівці і Ташані, для Потьомкіна — в Катеринославі, для Замойського — в Ляличі, а в Києві збудовано парк (сьогодні т. зв. Первомайський), що згідно з тодішньою опінією вважався найкращим д е к о ративним парком в Україні.

Парк у Яготині, що належав давніше Розумовському, передано князеві Репніну. Про красу цього парку писав Отто фон Гун, подорожуючи з Москви в Україну 1805 р.: „Тут здається цілий світ і все в найновішому смаку". А в 1885 році московський мандрівник А. Г л а г о л о в говорив: „Чудова околиця Яготина справляє на п р и їжджого таке враження, як простора декорація в театрі після піднесення куртини. Саме розміщення княжої палати з флігелями і садами — це чудова гра фантазії архітекта.

У палаті князя Репніна та в його парку бував і Тарас Шевченко, коли малював портрети для князя. Про палату в Яготині і перебування в ній Т. Шевченка пише сучасний польський письменник Єжи Єнджеєвіч у книжці „Ноце украінске, альбо родовуд ґеніюша" (стор. 255) так: „Палата в Яготині була побудована з кількох павільйонів, з яких кожний був архітектурною казкою. Всі павільйони були збудовані з дуже дорогого дуба, уживаного звичайно до артистичної різьби. Палата належала колись гетьманові Кирилові Розумовському і стояла в Києві на Печерську. Коли під час котроїсь із російсько-турецьких воєн москалі хотіли там закватирувати, то гетьман наказав розібрати цю палату і перевезти до Яготина. Для її перевозу вжито три тисячі возів з відповідною кількістю коней і людей, а цілу операцію виконано протягом трьох днів. На місці все було зложено і уставлено в такому самому порядку. Яготинський маєток був одним із найбільших на Полтавщині. Мав він понад 14.000 десятин землі, але князь Репнін ледве в'язав кінці, бо колосальні видатки йшли на прийняття і удержування величезної служби.

„Дуже невдячно вчинив супроти Розумовського московський цар (а хіба інакше москалі робили чи роблять?). Розумовський, бувши віце-королем Саксонії, видав на репрезентацію понад мільйон рублів з власної кишені. Цар не тільки не звернув йому ані сотика, але ще й усунув його зі становища генерал-губернатора „Малоросії". Опанований злістю, князь викинув зі своєї ґалереї всі портрети царів".

У зв'язку з перебуванням Т. Шевченка в Яготині Єнджеєвіч пише:

„Осінь українська — поема, яку природа виспівує рік-річно наново у жовтні і листопаді. Осінь в Яготині була виїмково довгою, сонячною і теплою. Величезний парк розсипав такі багатства барв, які могли б хіба присниться, і то людині артистичної малярської уяви... Три місяці пройшли Тарасові у невпинній праці... Протягом тих місяців виконав він не лише дві копії портретів князя, але й прикрасив один із павільйонів палати . . ."

У книжці про парк „Софіївку" А. Липа згадує в 1948 р., що сучасний парк в Яготині до такої міри запущений, що ніяк не можна повірити в його колишню красу, але що завдяки прекрасному положенню на високому березі Супоя все ще видко його рідкісну красу.

На Чернігівщині, в селі Івойтенки, збудовано в другій половині XVII століття величезний парк для графа М. Гудовича. Про цей парк з захопленням пише мандрівник фон Гун.

На Правобережній Україні польська шляхта, що підхліблювалася своїм королям і російським вельможам, будувала грандіозні палати, замки та величезні парки. До цих парків належать Савранський на Поділлі, збудований на початку XIX віку для графині Констанції Жевуської, а також Трикротський, з б удований Скажинським.

Парк „Софіївка" знаходиться біля Умані, Черкаської области. Засновником його був польський граф Фелікс (Щенсни) Потоцький, прийнятий на російську службу в 1793 році. Був це дуже багатий і впливовий вельможа. Прогнаний з Польщі як національний зрадник і уласкавлений Катериною II, поселився він в Умані в 1795 р., мавши ранґу генерала. Гордий і зарозумілий, задумав він збудувати такий парк, якого не мав жадний магнат.

Парк „Софіїва" почали будувати у 1795 або 1796 році. Будова виконувалась під наглядом завідателя всього майна Потоцького, Метцеля, людини високої культури. Потоцький наказав не жаліти ні трудів, ні засобів. Околиця, вибрана під парк, була степова на водорозділі рік Камінки і Уманки з скелистими берегами. Все це в цілості творило мальовничий краєвид.

(Далі буде)

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

ВІСТІ ЗІ СКВУ

УКРАЇНЦІ В ЮГОСЛАВІЇ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ

Вінніпеґ (СКВУ-ПІК). — У зв'язку з недавнім землетрусом у Югославії, який захопив район Ваня Лука, поверх п'ять тисяч українців потерпіли поважні втрати.

Секретаріят СКВУ одержав останнім часом докладніші інформації про ситуацію, в якій опинилися українці в згаданому районі. В самому місті Ваня Лука, потерпіли фактично всі місцеві українці. Пошкоджені всі українські церкви. Щоб уможливити допомогу з зовні, югославський уряд видав закон, що на протязі наступних шістьох місяців усяка допомога, з-за кордону не підлягає уподаткуванню чи митним оплатам. У листах з Баня Луки запитують чи можуть надіятися українці в Баня Луці допомоги від українців Канади та ЗСА.

Президія Секретаріяту запропонувала Світовій Раді Суспільної Служби зайнятися справої організації допомоги українцям в Югославії.

ЗБІРНИК МАТЕРІЯЛІВ СКВУ

Вінніпеґ (СКВУ-ПІК) — Як ми вже інформували, Збірник матеріялів Світового Конгресу Вільних Українців появився друком у кінці грудня.

Збірник не буде в продажі в книгарнях і тому просимо всіх, хто бажає набути цю книгу, надсилати замовлення безпосередньо на адресу бюра Секретаріяту. Ціна — для делегатів і учасників Конгресу та організацій — членів СКВУ — 10 дол., для всіх інших 12 — дол.

World Congress of Free Ukrainians, 456 Main St., Winnipeg 2, Man., Canada

НА ФОНД СКВУ

На Фонд СКВУ вплинули такі пожертви:

Консисторія Української Православної Церкви в ЗСА (вплатив Архиепископ Мстислав Скрипник) $ 500, Українська Кредитова С-ка, Торонто $ 250, Українська Кредитова Спілка, Монтреаль $ 100, В. Іванів, Гемілтон $ 12.

Усім жертводавцям Президія Секретаріяту складає щиру подяку.

Пластова свічечка в Ню Йорку

Пластова Станиця в Ню Йорку влаштувала в неділю, 4-го січня 1970 р. традиційну різдвяносвяточну імпрезу під назвою Пластова Свічечка. У великій залі Українського Народного Дому вишикувалися пластуни і пластунки Станиці зі свічками в руках. Прибули також численно батьки та приятелі Пластової Молоді. Бунчужний, ст. пл. Борис Кекищ, який проводив імпрезою, склав звіт станичному, пл. сен. Павлові Дорожинському. Після проспівання пластового гимну відбулося врочисте засвічення свічок, як символ традиційного спільного святкування Христового Різдва з усіми українцями в Краю і в діяспорі сущими. До станичного підійшли троє новаків: Марія Яримович, Орест Павлик і Юрій Камінський з незасвіченими свічками в руках. Станичний засвітив свою свічку, як першу, а від неї ці новаки засвітили свої свічки. Після цього вони „рознесли вогонь" поміж усіх зібраних членів Пласту, засвічуючи їхні свічки.

Мистецьку програму започаткувала новачка Оксана Куровицька, яка продеклямувала з чуттям настроєвий вірш Лесі Храплива „На Різдво". Після цього слідувала збірна рецитація у виконанні 6 новаків з роя „Лиси" та одної новачки з роя „Мачки". 7 новачок під проводом пл. розв. Орисі Дмитрик виконали збірну деклямацію вірша Іванни Савицької „У Вифлеємі".

Всі ці точки програми переплітались колядами, що їх спільно співали приявні.

ст. пл. Оксана Козак
рефер. преси.

ВІСТІ З ТОРОНТА

ГІДНЕ ВІДЗНАЧЕННЯ. Стараннями Генеральної Управи Союзу бувших Українських Вояків в Канаді влаштовано 6 грудня 1969 р. в залі катедральної громади при вул. 404 Ветгурст відзначення 50-річчя вимаршу армії УНР в Зимовий Похід. Врочистість відкрив голова Союзу підполк. І. Липовецький апелем на честь поляглих учасників Зимового Походу, сот. Д. Сачківський відчитав ювілейний наказ Генеральної Управи. 12 учасників Зимового Походу, 4 з Америки і 8 з Канади, брали участь у святкуваннях. Програмою проводив інж. І. Янішевський, який сказав слово про генерала Кузьмінського. На програмі виступали: Лавро Кемпе прочитав статтю про Зимовий Похід, а мішаний Хор ОДУМ під диригентурою пані В. Родак, соло - фортепіяно Л. Кузьменко, соло - співи А. Черняк та інші. Привіти висловили: о. прот. Ю. Ференсів від Владики Михаїла, д-р О. Яворський, інж. П. Родак — голова громади. Підполк. І. Липовецький прочитав 50 привітів. Після концерту відбулася спільна вечеря, яку започаткував молитвою о. митр. прот. Д. Фотій, підчас врочистостей наділено Воєнним Хрестом Заслуги: пані В. Завадську, О. Яворського, К. Мазуренка, Є. Венгриновича, Валентину Лавринюк, Марту Савченко.

20-РІЧЧЯ ОУП. Головна Управа Об'єднання Українських Педагогів Канади відзначила 20-річчя існування ОУПК, 20 грудня 1969 р. в Святомиколаївській рідношкільній залі. Програмою проводив проф. З. Зелений. В складі почесної Президії були: д-р Б. Стебельський, проф. В. Волицький і проф. Козак. Понад 50 осіб прислуховувались звітам та доповідям. Звіт із пророблено важливої праці Об'єднання проф. З. Зелений доповнив у формі дбайливо виданої брошури. Цікаву актуальну доповідь мала пані мґр. Рома Франко, лектор Саскачеванського Університету, на тему „Роля і значення професійної учительської організації". Доповненням її думок була доповідь д-р Б. Стебельського. Салют померлим членам ОУПК віддав проф. Я. Козловський. Прелеґенти подали додаткові вияснення. Після сходин відбулася спільна вечеря.

ПЛАСТОВИЙ З'ЇЗД. З нагоди 8-го Крайового Пластового З'їзду Канади відбувся 27 грудня 1969 р. о год. 8 веч. в готелі Сівей Святковий Вечір з різноманітною програмою. Численно зібраних гостей і численну молодь, привітав переобраний голова Крайової Старшини інж. В. Янішевський. Співоча група пластунок Торонта відспівала „Отче Наш", а о. прот. Ю. Ференсів поблагословив страви. Ведення програми перебрав пл. сен. Ю. Борис. Він представив також почесних гостей. По привітаннях, яких наспіло багато, цікаву доповідь виголосив д-р М. Держко — „Пласт очима непластуна". Добре, що Пласт не побоявся „єретичних" думок не пластуна. Добре, що зачинаємо всі спільно себе розуміти. По доповіді відбулося відзначення заслужених пластунів і пластунок та вручення відзначень і грамот. У мистецькій частині виступали співочі групи пластунів і пластунок, які виконали цілий ряд пісень із своєї самодіяльної праці. До вдалих належали „В'язанка пісень немов при ватрі", правдиве відпруження справили виступи „Пластового Антипка". Добре змонтована була Фото-Хроніка. Програма була мило зорганізована, а вечір пройшов в милій атмосфері. За добру програму подяку зложено пл. сен. Є. Вацуцкові. Молитвою „Царю Небесний" і подякою голови Пластової Старшини закінчено симпатичний Пластовий Вечір.

ВІДЗНАЧЕННЯ ДІФЕНБЕЙКЕРА. Відділ УККА в Торонті влаштовує 24 січня Бенкет на честь кол. Прем'єра Канади Дост. Джана Діфенбейкера. Бенкет відбудеться о год. 7.30 в готелі Роял Йорк. Годину перед вечерею буде коктейль, на якому можна буде зустрінути приятелів і знайомих. Вступ від особи 25 дол. Управа відділу закликає наше громадянство взяти якнайчисленнішу участь. Це наша політична маніфестація! Дост. Діфенбейкер був і є приятелем нашого народу. На програмі вечері буде також вручення золотої медалі Дост. Гостеві.

НОВА ПЛАТІВКА. Українська щоденна радіопрограма „Пісня України" в Торонті під проводом енергійного керівника п. П. Наумчука видала довгограйну платівку українських пісень, п. н. „Квіти говорять". На особливу увагу заслуговує її гарне оформлення обкладинки та гарний відбір пісень. Могутнє враження справляє „Кантанта до 100 роковин з дня народження Т. Шевченко". Любителі нашої пісні не можуть обійтися без цієї нової платівки.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ. Шкільний Шевченківський Комітет підготовляє на 15 березня Концерт у честь Т. Шевченка, в якому участь візьмуть всі Рідні Школи і Курси Українознавства нашого міста. Концерт відбудеться у великій Міській Залі - Мессей Голл, о год. 4-ій по пол.

В. Дідюк

Річні наради Об'єднання „Слово" закінчились літературним вечором на пошану Івана Котляревського

Ню Йорк. — Літературним вечором на пошану основоположника нової української літератури Івана Котляревського закінчилися наради Об'єднання Українських письменників в еміґрації „Слово", що відбулося в суботу, 27 грудня в Ню Йорку. Наради почалися після полудня, в залі Українського Інституту Америки. Їх відкрив голова „Слова" проф. Григорій Костюк, привітавши всіх учасників, які — не зважаючи на сніговію — прибули на наради, головно вітаючи Уласа Самчука, що прибув аж з Канади, з Торонта. Приявні учасники наради вставанням і мовчанкою віддали пошану померлим за останній рік членам „Слова", а саме Софії Парфанович, Людмилі Коваленко-Івченко й Олексі Сеникові - Запорізькому. У підсумках річної праці голова звернув увагу на нові видання, що їх дали члени „Слова". В останньому році вийшли такі книжкові видання „слов'ян": „Золотий плуг" і „Чотири сонця" Докії Гуменної, „Зорепад" Миколи Понеділка, „Острів Ді-Пі" Дарії Ярославської, „Нові байки" Олекси Запорізького, „Далекі Обрії" Івана Боднарчука, „На грані двох світів" Марії Цуканової, друга частина роману „Золотий дощ" Павла Маляра, „Вагонетки" Ганни Черінь, „Розкажу Вам про Казахстан" Уляни Любович і „Те, що роз'єднує" Ярослави Острук; крім того новим виданням появились: трилогія Уласа Самчука „Волинь" і поеми Олеся Бабія „Світ і людина". В ділянці публіцистики і літературознавства наші члени видали: Роман Рахманний книжку статтей „На п'ятдесятій паралелі", проф. Юрій Луцький книжку про українських поетів англійською мовою, як також вийшла книга-довідник про французьких поетів Канади в українському перекладі із вступною статтею проф. Костя Біди і в цій книзі вміщені переклади таких членів „Слова", як Борис Олександрів, Ігор Качуровський і інші. Появилась друком п. н. „Координати" антологія української поезії в 2-ох томах, що їх зладили поети Богдан Бойчук і Богдан Рубчак. Голова подав також про заходи Президії в обороні арештованих українських письменників в Україні, головно про участь членів Президії в акції Амнесті Інтернешенел, що інтерпелювала за звільнення Івана Дзюби, Вячеслава Чорновола і інших арештованих українських літераторів і мистців в Україні. Голова подав до відома, що Об'єднання „Слово" являється офіційно зареєстрованою організацією і має свій чартер, зареєстрований у стейті Ню Йорку. З уваги на неприявність головного редактора четвертого літературного збірника „Слово" Святослава Гординського, який у професійних справах виїхав до Риму, інформацію про збірник подав секретар О. Тарнавський. Одна третина матеріялів для нового збірника вже на руках у технічного редактора Юрія Стефаника в Едмонтоні. Збірник буде друкуватися в Едмонтоні, бо там живе фундатор четвертого збірника відомий купець-книгар Юрій Мельничук, що взяв на себе все фінансування нового видання. До кінця січня буде вислана в Едмонтон решта матеріялів, що вже на руках у Редакційної Колеґії. Четвертий збірник „Слова" буде присвячений 15-річчю діяльности нашого Об'єднання і в ньому, як і в попередніх збірниках, приймають участь письменники різних напрямів і різного віку, від найстарших сеніорів, до наймолодших. У зв'язку з друкуванням збірника стоїть справа скликання четвертого з ряду з'їзду письменників. Цей з'їзд плянується негайно після того, як появиться друком новий збірник, приблизно на осінь 1970 року. Є надія, що у з'їзді, який вибере нову управу „Слова", візьмуть участь не тільки члени з терену Америки, але й представники наших секцій в Европі і в Австралії.

Про літературний допомоговий фонд звітували містоголова цього фонду Микола Понеділок і касир Іван Керницький. Фонд розпоряджає тепер сумою понад три тисячі долярів. З нагоди Різдва Христового були приділені запомоги для потребуючих письменників і їхніх родин на суму понад триста п'ятдесят долярів, в тому числі і письменникам поза залізною заслоною.

Від Комісії для збереження літературної спадщини померлих членів „Слова" звітував Василь Гайдарівський. Завданням комісії не допустити, щоб спадщина померлих наших членів пропала. Комісія присвятила увагу спадщині таких померлих письменників: Євгена Маланюка (спадщина передана до УВАН), Людмили Коваленко (спадщиною на бажання письменниці зайнялось Сестрицтво при Українській Православній Церкві), Зиновія Штокалка (підготовляється видання творів за редакцією Богдана Бойчука заходами Об'єднання Українських Лікарів), Олекси Запорізького (вийшло видання творів заходами дружини-вдови), Костя Бульдина (роман у видавництві С. Кравця), а оповідання упорядковує письменник Анатоль Галан. Літературну спадщину новеліста Володимира Русальського повинен перебрати відділ „Слова" в Австралії. Неполагоджена ще справа спадщини поета Михайла Ситника; всі його твори в посіданні редакції „Нових Днів", що заповіла їх видання. Постановлено також зайнятись могилою померлого ще в часі війни в Німеччині письменника Аркадія Любченка і упорядкувати її. Річна нарада „Слова" постановила наділити почесним членством Об'єднання визначного історика й автора наукових праць і монографій проф. Олександра Оглоблина з нагоди його сімдесятиріччя.

Того ж самого дня в залі Інституту Української Культури відбувся літературний вечір, присвячений двістірічю з дня народження батька української новітньої літератури Івана Котляревського. Вечір відкрив проф. Гр. Костюк. Головну доповідь виголосив письменник Улас Самчук. Доповідач підкреслив політичне значення виступу Котляревського, який не тільки започаткував нову українську літературу в українській мові, але дав початок орієнтації нашого політичного і суспільного життя для творення незалежної української державної одиниці. Через непогоду не міг прибути на вечір режисер Йосип Гірняк, на якому спочивала головна частина вечора, і публіка не мала змоги почути безсмертні рядки Енеїди в інтерпретації нашого визначного актора. Програму виповнив виступ поета Петра Голубенка, що відчитав фрагменти своєї поеми, в якій автор описує дальші подорожі вже нового Енея по Україні і по скупченнях української еміґрації.

В концертовій частині виступила молоденька піяністка, учениця проф. Л. Горницького, Лариса Крупа, яка відограла два фортепіянові твори Брамса, а саме „Інтермеццо" і „Рапсодію", як також „Токатту" Хачатуріяна, виказуючи завдатки на гарного інтерпретатора й оригінального мистця. Ділові наради „Слова" і літературний вечір на пошану першого в нашій літературі пройшли, не зважаючи на мороз і сніг, в теплій, майже в родинній атмосфері.

Т.

ДЕЯКІ УПРАВИ ПУБЛІЧНИХ ШКІЛ повідомили, що вони найняли собі приватних вартових, які мають дбати про те, щоб у шкільних будинках не було заворушень та злочинних виступів. Цією справою займається і Сенатська Підкомісія. У Вашингтоні про порядок дбають міські поліцисти, приділені до всіх 46 джюньйор і сіньйор гайскулів після того, як 15-річний учень був застрілений своїм клясовим товаришем, а інший 14-річний був поранений в ногу револьвером, який внаслідок неуваги вистрелив. Третього учня заарештовано за те, що мав при собі пістоль. Ще інший учень був поранений на шкільній забавовій площі. В Нешвіллі, Теннессі, два учні побили директора шкільної оркестри, а в Чикаґо учні пробили булли легені учителя, силою вдершися до його кляси.

ГРЕЦЬКА ПРЕСА ПЕРЕСТЕРЕГЛА нового амбасадора ЗСА в Атенах Генрі Таску, щоб той не наполягав на зміни у внутрішній політиці уряду, бо Захід повинен бути вдячний, що військовий переворот урятував Грецію від комуністичної загрози.

УПРАВА ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ ПРАВНИКІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ
зі смутком повідомляє Товаришів
і Українське Громадянство,
що в суботу, 10-го січня 1970 року
відійшов у Вічність на 81-му році життя

Д-р ОСИП ВОЛОЩУК

довголітній член Т-ва, б. адвокат на Рідних Землях.

ПОХОРОН в четвер, 15-го січня 1970 р. з похоронного заведення П. Яреми до української православної катедри св. Володимира при 82-ій вул. в Ню Йорку, а відтак на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями та Знайомими,
що 12-го січня 1970 року з Волі Всевишнього,
по короткій недузі відійшов від нас у Вічність,
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО та ДІДУНЬО

бл. п.
МИХАЙЛО АЛЕКСАНДЕР

народжений в Україні, до ЗСА прибув по 1-ій світовій війні, довголітній член „Дністра" 361-го Відділу УНСоюзу в Ню Йорку.

ПАНАХИДИ — у вівторок, 13-го січня та в середу, 14-го січня 1970 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Garszwa при N. 4-ій вул. та Bedford Ave., Brooklyn, N.Y.

ПОХОРОН в четвер, 15-го січня 1970 р. о год. 9:30 ранку з цього ж заведення до української церкви Всіх Святих в Ню Йорку при 11-ій вул. (між 2-3 евенями), а звідтам на Вічний Спочинок на Український Православний Цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
дружина — ОЛЬГА
син — ІГОР з дружиною МЕДОРІ
внуки — ІГОР та ІВАН

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого, Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п. д-ра мед.
ОСИПА КЛОДНИЦЬКОГО

будуть відслужені

СЛУЖБИ БОЖІ І ПАНАХИДИ
ЗА ВІЧНИЙ СПОКІЙ ЙОГО ДУШІ

в НЕДІЛЮ, 18-го СІЧНЯ 1970 р. о год. 10:30 ранку в українській католицькій церкві СВ. МИХАЇЛА при 12211 S. Parnell Street, CHICAGO, Ill.;

в ПОНЕДІЛОК, 19-го СІЧНЯ 1970 р., о год. 8-ій рано, в катедрі СВ. О. НИКОЛАЯ при вул. Rice і Oakley, CHICAGO, Ill.

До участи в молитвах просять
дружина — ОСИПА
з Донькою, Синами і Внуками

Отець Матей Шипітка, ЧСВВ, помер на рідних землях

19-го серпня 1969 р. відійшов у вічність у Львові о. Матей Шипітка, Ігумен ЧСВВ, який був довший час настоятилим монастиря о. Василіян на Ясній Горі в Гошеві, а від 1 січня 1942 р. в Погоні біля Тисьмениці в Станиславівщині. Він бувший завзятий вояк УГА, а опісля ревний о. Василіянин.

Хто мав нагоду ближче його пізнати, той бачив, що о. Матей, це Божа, свята людина, готова завжди на найтяжчу — найбільшу жертву, якщо йшлося про Божу славу, про добро душі людей доброї волі та про добро нашого многострадного народу. І він карався продовж 10-ох років на засланню у найгіршій Мордовській області, в якій здоров'я його знищилось. По звільненню з заслання прибув він до Львова й хотів там залишитись, але у Львові не дали йому права замешкання, бож він вернувся з заслання, а таких поворотців з заслання у Львові не приписують. І він замешкав в Брюховичах, біля Львова. Там почав він потайки працювати та їздити в різні місцевості, відправляти по хатах Службу Божу, сповідати, давати реколекції. По яких двох роках прийняла його у Львові одна старушка, особа інтелігентна, вона дала йому кімнату в себе, сказала, що він є її кревний і тоді приписали його у Львові. Але за ним, бувшим засланцем, слідили крок в крок. Одного разу відправляв він Службу Божу в цій хаті, куди прийшло було кілька осіб, впали до хати енкаведисти, заарештували його, відібрали від нього його паспорт, і „влада" викинула його зі Львова. Він карався тоді продовж кількох років по різних місцевостях і по часі важко захорів. Та забрали його до лікарні у Львові, і там пролежав він кілька тижнів. Недуга була безнадійна. На прохання добрих людей виписали його з лікарні і ці люди взяли його з собою до села Бірки біля Львова, і там ним ревно заопікувались. І Бог Добрий не опустив його! Найшовся добрий лікар у Львові і то поляк, який ним, важко хорим, ревно заопікувався. І він прийшов був знов так до здоров'я, що міг з посвятою працювати для добра нашої церкви, в катакомбах. І виглядав він тоді навіть дуже здорово. Та по якомусь часі почав знову знемагати, і тим разом недуга загнала його до гробу. Його бажанням було у Львові вмерти. У Львові набули в міжчасі деякі особи, для яких він працював, дім при його допомозі і в цьому домі бажав він вмерти. Передбачаючи кінець свого життя, казав він 19-го серпня о год 5 рано завезти себе до цього дому, що теж сталось; відвезли його „швидким автом" і він там по годині, себто о 6-ій годині рано помер, відійшов у вічність по належну йому, заслужену заплату за його повне жертв життя.

Його похорон був 21-го серпня. „Тисячі народу" — як пише одна особа, — взяли участь в його похороні, а трамваї були переповнені нашими людьми, які приїздили з сіл на цей похорон. І люди довго не хотіли виходити з цвинтаря по похороні, задержались при його гробі." Інша особа пише: „. . . . Найбільший наш Добродій і Татуньо пішов до неба, до своєї любої Мами Небесної. До послідньої хвилини були Вони притомні, тільки 4 останні дні не відправляли Служби Божої, бо були дуже важко хорі. Такий жаль мали за Ними усі люди, так тяжко було всім розставатись з Їх тілом, що не вмію цього описати. Здавалось, що і Їм було тяжко полишати нас сиротами. Поховали ми Тата, трудно повірити, що нема вже того великого, теплого люб'ячого, милосердого серця, котре кожного любило Ісусовим серцем."

„А по смерти лежали Вони як живі, усміхнені, щасливі, святі...", так пише третя особа. „А тепер кожної днини сотні осіб відвідують нашого Татуня...", так пише інша особа.

Ми свято переконані, що сл. п. о. Матей, мученик, неструджений робітник у винограднику Христовому на землі, одержав від Христа Бога заслужений вінець вічного щастя, який ніколи не зів'яне.

Г. М.

Московська „Литературная Газета"...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

поїздки Ансамблю Вірського та виступи різних баласчників, а навіть „Сквер ім. Т. Шевченка" у Парижі, власність українського католицького собору св. Володимира. Найменування того скверу відбулось заходами українських національних і рілігійних організацій та товариств, але Москва передала мерові Парижу медалю подяки через свого посла, а в муніципальний книзі записано, що той сквер буде сприяти „посиленню дружби між Францією і Українською ССР та Совєтським Союзом". Автор статті критикує американське Видавництво „Мек Гров Гілл" за випуск англомовного перекладу „антисовєтського пасквіля В. Чорновола „Горе без розуму", але вихваляє француза А. Герена, який у випущеній в Парижі в 1968 р. книжці „Сірий Генерал" „викриває бандитизм і антисемітські погроми українських буржуазних націоналістів". Та книжка мала б доказувати", що „ідейні й політичні вожді українського націоналізму Мельник і Бандера були попросту платними агентами генерала Гелена"... Критикує автор статті і тверезі думки щодо національного питання в ССР професора Колюмбійського Університету Збігнєва Бзежинського й інших діячів культури та совєтознавців, які порушують у своїх працях національну проблему в СССР. В кінці Л. Копіленко рекомендує ще більше поширювати діяльність „Українського Товариства Дружби", бо „контакти цього Товариства з закордоном є дуже ефективним каналом для популяризації культури і літератур народів СССР, дуже дійовим засобом нейтралізації Райсів та йому подібних". Стаття написана в дусі зневаги до українського народу, його мови, культури та передових діячів цієї культури, і в дусі ненависти до діячів вільної української культури поза межами так зв. соціялістичної співдружности народів, себто СССР з його колоніяльними сателітами.

ВОЛОДИМИР СВИРИДЕНКО

В. Свириденко: *„Шукаючи душі"*

Із усіх наших осягів на міжнародному форумі найбільш імпозантними і найчастіше нотованими є осяги наших образотворчих мистців. Це традиція довголітня і безперервна, вона відновлюється і на наших очах. До давніх, відомих, імен приєднуються імена нових, молодих мистців, які в тяжкій міжнародній компетиції зуміли вирізнитися і звернути на себе увагу мистецького світа. Ми в Клівленді з приємністю слідкуємо за кар'єрою молодого мистця, Володимира Свириденка. Градуант Кентського Університету доповнював свої студії в Парижі і протягом кількох років своєї малярської кар'єри вспів уже добитися своєї індивідуальної виставки в Агда Арцт Галерії в Ню Йорку та ряду виставок на університетах стейту Огайо. На 1970-ий рік твори Свириденка вибрано до мандрівної Галерії Каліфорнійського Товариства Акварелістів. Дуже маркантно схарактеризував твори Свириденка мистецький критик нюйоркського журналу „Франкс Амерік". Він пише:

„Входите на виставку і стаєте оголомшені. Із усіх тих величезних полотен, що вас окружують, у глибоких, тяжких красках кричить до вас Єство, завжди те саме, Син розпятий людьми. Кричить до вас із повної експльозії своїх розбурханих емоцій, із свойого тіла, з якого здерли шкіру. Це є могутній крик душі, що вирівається з тортурою замученого тіла до остаточного визволення. Один твір виставки виглядає відмінний: Тим разом людина одягнена в уніформ, цілий зелений. Тут Свириденко своїми широкими і могучими потягненнями малює портрет „Завойовника", в тяжких чоботах, в шоломі, з монструальними руками і жадобою убивання в очах. Що за сила, що за пристрасть добувається із стогоном з глибини. Що за майстерність".

21-го січня в год. 10.30 рано відбудеться телевізійне інтервю Свириденка на каналі ч. 5 в Клівленді. 31-го січня твори мистця будуть виставлені в приміщеннях Готелю Голленден Гавз в Клівленді з нагоди Балю Хору „Дніпро". На тому балю відбудеться також вигравка прекрасного образу Свириденка „Квіти на вітрі", який мистець, колишній співак „Дніпра", передав хорові з нагоди його 15-ліття.

Р. Т.

КОМУНІСТИЧНИЙ ДИКТАТОР КУБИ Фідель Кастро нарікає на те, що його плян зібрати цього року 10 мільйонів тонн цукрової трощі натрапляє на непереможні труднощі. Промову Кастра надруковано в урядовому щоденнику „Гренма" та передано на телевізійній і радіовій стаціях. Продукція трощі — це найважливіша економічна активність на Кубі, бо цукор становить аж 85 відсотків всього кубинського експорту. Кастро признає, що зливні дощі та деякі „суб'єктивні" фактори сповільнили працю над виконанням програми в справі цукру. Тут завинили ще такі фактори: недостача транспортових засобів та брак вишколених робітників і досвідчених урядовців. Немає запасових частин до зіпсутих машин.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 17-го СІЧНЯ 1970 р.

ЮТИКА, Н. Й. Річні збори 484 Відд. Т-ва Т. Шевченка, о год. 7-ій веч. в церковній авдиторії при 6 Катедж пл. На порядку: відкриття, звіти Управи та Контр. Комісії, вибір управи на 1970 р. та поточні справи: Після річних зборів буде вибір делеґатів і їх заступників на 27 конвенцію УНС, яка відбудеться в травні в Клівленді. Кожної неділі після Сл. Божої можна вплачувати чл. вкладки і полагоджувати всі Союзові справи в долішній залі Параф. Дому при 1104 Стейт вул. — В. Запаранюк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні річні загальні збори Б-ва св. Юрія 239 Відд. від год. 3:30 до 4:30 по пол. в домі Укр. Амер. Горожан при 847 N. Franklin Порядок нарад: 1) Відкриття, 2) Відчитання протоколу з минулорічних З. З., 3) Звіт Управи, 4) Дискусія над звітами і удобрення діяльности Управи, 5) Вибір управи на 1970 р., 6) Евентуалія, 7) Замкнення зборів. — Д-р В. Галан, предс., М. Ковальчук, секр.

AMBRIDGE, Pa. Місячні збори Б-ва св. Василія 161 Відд.л о год. 7-ій веч. в Клюбі. На порядку: інсталяція урядників. Управа на 1970 рік: Й. Мадяк, предс., І. Антушак, заст., П. Роновський, мол., рек. секр., А. Джула, фін. секр., Ст. Прокопович, касир, П. Мельник, І. Мельник, В. Тиро — тростисти. Контр. Комісія: І. Тиро, мол., М. Гладьо, І. Сові. На порядку нарад також справа забави, що має відбутися 7 лютого. — П. Роновський, секр.

PLAINFIELD, N. J. Місячні збори Т-ва І. Франка 372-ий Відд. о год. 7-ій веч. в Ігел Гол. На порядку: звіти з праці відділу. Перед зборами секр Ю. Ярема збиратиме чл. вкладки. Управа на 1970 р.: С. Дубей, предс., З. Ярема, заст., Ю. Ярема, секретар, І. Головка, кас., П. Шилер, рек. секр. Контр. Комісія: В. Реновець, С. Дубей, — П. Шилер, рек: секр.

НЕДІЛЯ, 18-го СІЧНЯ 1970 р.

БЕТЛЕГЕМ, Па. Місячні збори Б-ва св. Димитрія — 288 Відд. о год. 12:30 по пол. в Укр. Амер. Гор. Клюбі, 817 Линн Аве. На порядку: вибір управи на 1970 р., вибір делеґата на 27 конвенцію УНС, збирання чл. вкладок. Проситься членство прибути. — Д. Мушастий, секр.

ТРЕНТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ ім. Б. Хмельницького 245 Відд. о год. 2-ій по пол. в залі укр. правосл. громади св. Тройці при 824 Adeline St. — Управа Відділу.

АКРОН, Огайо. Річні збори Б-ва Сош. Святого Духа — 295 Відд. о год. 2-ій по пол. в церковній залі при 1866 Brown St. На порядку: річний звіт, вибір нової Управи на 1970 р. та інші актуальні справи. Проситься чл. прибутя на збори. — Т. Кост., гол., М. Шабльовський, кас., С. Мотрович, секр.

МІЛВІЛ, Н. Дж. Річні збори Т-ва Запор. Січ — 347 Відд. о год. 12:30 по пол. в церковній залі св. апп. Петра й Павла при 47 Сентер Гров Ровд. На порядку: звіти уступаючої Управи і вибір нової на 1970 рік. По річних зборах відбудуться місячні для збирання вкладок, а відтак відбудеться вибір делеґата на 27 конвенцію УНСоюзу. — Т. Сущик, гол., Катерина Гордон, секр.

ЙОНКЕРС, Н.Й. Річні загальні збори Т-ва Подільська Січ, 8-ий Відд. о год. 2-ій по пол. в церковній залі св. Михаїла. На порядку: звіти за минулий рік та вибір нової управи на 1970 р. Проситься чл. прибути. — В. Козіцький, предс., В. Мандзій, секр.

АЛЛЕНТАВН, Па. Звичайні збори Б-ва св. Арх. Михаїла 147 Відд. о год. 1:30 по пол. в укр. правосл. залі На порядку: збирання вкладок і вибір делеґатів на 27 конвенцію УНС. Проситься чл. прибути. — С. Муха, предс., І. Гуцалюк, кас., І. Зазворський, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Річні збори 42-го Відд. ім. Т. Шевченка, о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. На порядку: звіт уступаючої Управи і вибір нової на 1970 р. Після зборів буде Прийняття. Проситься приєднувати нових членів та про численну участь. — В. Новацький, предс., І. Бляха, заст. предс., П. Головачук, фін. секр., Н. Михайлишин, касир, В. Марущак, рек. секретар.

КАРТЕРЕТ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 342 Відд. о год. 1:30 по пол. в залі школи кім. ч. 2 при церкві св. Димитрія. Після місячних — Річні збори. На порядку: відкриття, вибір предсідника і секретаря зборів, прочитання протоколу, звіт уступаючої Управи, дискусія над звітами, звіт Контр. Комісії і уділення вотум довір'я, вибір нової управи, вільні внески для добра і розвитку Відділу, закриття зборів. Проситься чл. взяти участь в зборах. — Г. Волянський, предс., П. Кавенський, кас., о. П. Мелех, секр.

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО АЛЕКСАНДЕР, довголітній член 361 Відділу УНСоюзу Т-ва Дністер в Ню Йорку, упокоєся в Бозі по короткій недузі, 12-го січня 1970 р. Похорон в четвер, 15-го січня 1970 р. з пох. заведення Garszwa, Бруклин, Н. Й. до укр. правосл. церкви Всіх Святих в Ню Йорку, а опісля на укр. правосл. цвинтар в Бавнд Бруку, Н. Дж. Залишив у смутку дружину Ольгу, сина Ігоря з дружиною Медорі та внуків Ігоря й Івана.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

МАРТИН ДУПЛЯК, член 325 Відд. УНС, Т-ва Запорозька Січ в Брукліні, Н.Й., помер 8 листопада 1969 р. на 56 році життя. Покійний народився 21 лютого 1914 р. в Шенандоа, Па., а в 1942 р. вступив в члени УНСоюзу. Залишив у смутку дружину Єву та дочок Христину й Ільону. Похорон відбувся 13 листопада 1969 р. на Флашінґ цвинтарі у Флашинґ, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Ціопа, секр.

МАРІЯ ЮРЕВИЧ, членка 121 Відд. УНС, Бр-тва св. Михала в Ром, Н.Й., померла 17 листопада 1969 р. на 79 році життя. Покійна народилася в Україні, до ЗСА прибула в 1910 р., а в 1925 р. вступила в члени УНСоюзу. Покійна залишила в смутку синів Юрка, Петра і Фредрика, дочок Стеллу та Анну, 18 внуків і 7 правнуків Похорон відбувся 20 листопада 1969 р. на цвинтарі св. Марії в Ром, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Олекса Гадз, секр.

МАРІЯ КЛИМ, членка 304-го Відд. УНС в Бофало, Н.Й., померла на 69 році життя. Покійна народилася в 1900 році в с. Одрехова в Україні, до ЗСА прибула в 1913 році, а в 1948 р. вступила в члени УНСоюзу. Залишила у смутку дочок Анну, Катерину і Неллі та синів Степана та Івана. Похорон відбувся 21 листопада 1969 р. на цвинтарі Моунт Олівет у Тонаванда, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Микола Гнатик, секр.

РОМАН ПЕТРИЧКОВИЧ, довголітній член 178-го Відділу УНС, Т-ва св. Марії в Манчестері, Ню Гемшир, помер 21 листопада 1969 р. Покійний народився в 1890 р. в селі Мшанець, Україна, до ЗСА прибув в 1908 р., а до УНСоюзу вступив в січні 1915 р. Залишив у смутку дружину, трьох синів та три дочки, 14 внуків і 4 правнуки. Похорон відбувся 24 листопада 1969 р. на цвинтарі св. Йосифа в Бедфорд, Ню Гемшир.

Вічна Йому Пам'ять!

Петро Ковальчук, секр.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила.

ЗМІНА АДРЕСИ

ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"
81-83 GRAND STREET
(P.O. Box 346)
JERSEY CITY, N.J. 07303

Долучую 25 центів — прошу змінити мою адресу:

Моя СТАРА АДРЕСА була:

ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ____________

Ім'я і прізвище: ____________

Адреса: ____________

____

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище: ____________

Адреса: ____________

____________ Zip Code ______

ТАРЗАН, Ч. 6305 Меду викликає знахура на двобій

Це трюк, Нікко, з твоїми малими камінчиками! Я знову викликаю тебе! Я маю тут сильну свіжозроблену отруту „дідо". Ми нап'ємося її разом — і побачимо, хто буде жити!

Кого твої боги й дияволи найбільше люблять, Нікко, той буде жити, а другий помре!

Зупини, Тарзане, Меду! Ніхто не може випити ту отруту до стріл і жити!

Піднеси, Нікко, свою „обія"-маску, щоб ми могли дивитись один одному в очі, як будемо пити, — щоб могли бачити, хто живе, а хто вмірає! Вибери собі свою чарку отрути „дідо"!